

Onderstaand artikel is gepubliceerd in het Informatieblad APRIL 2022

VINCENT DE PAUL CENTER NEDERLAND - spoorzoeken in een seculiere tijd -

Marieke van de Ven

Logo van Vincent de Paul Center NL. De vorm is de fysieke omtrek van Saint Lazare, het 32 hectare grote terrein in Parijs waar Vincent de Paul vanaf 1633 tot aan zijn dood in 1660 woont en werkt.

Vooraf

De redactie van de Kleine Compagnie vroeg mij om een stukje te schrijven over Vincent de Paul Center Nederland – centrum voor sociale spiritualiteit. ‘*Je bent vrij om zelf inhoud en lengte te bepalen.*’ Op zo’n vrije uitnodiging ga ik graag in.

Na een schets van onze band met de Congregatie van de Missie (CM) en het begin van ons centrum, zal ik in deze bijdrage vooral ingaan op de vraag: hoe vinden wij als vincentiaans centrum een weg in deze tijd van secularisering? Tot slot beschrijf ik twee activiteiten die deze weg illustreren.

CM bakermat van vier actielijnen

Vincent de Paul Center NL is een van de vier actielijnen van de CM. Alle zijn het initiatieven van de CM. Elke actielijn wil de sociaal spirituele erfenis van Vincent de Paul in eigentijdse vorm voortzetten maar elk heeft een specifiek eigen werkterrein. Werkterrein van Vincent de Paul Center NL is het actualiseren en doorgeven van de sociaal spirituele erfenis van Vincent de Paul.

Begin

Het begin van Vincent de Paul Center NL ligt bij de wens van Tjeu van Knippenberg cm, dat ‘*de stem van Vincent in de stad zou blijven klinken*’. Deze gedachte kwam bij Tjeu op toen hij in 2011 hoorde dat in zijn stad

Het voormalige CM-studiehuis Vincentius a Paulo in Nijmegen nu een begeleid wonen-project voor jongeren.

Nijmegen het studiehuis Vincentius a Paulo zou worden verkocht. Het zou een verarming zijn wanneer de naam van deze sociale inspirator uit de stad zou verdwijnen. Bij die wens ligt het begin van Vincent de Paul Center NL. Na anderhalf jaar van enthousiast en pittig voorbereiden konden eind december 2012 de statuten van de nieuwe vincentiaanse stichting worden getekend.

Kennismaken met Vincent de Paul

Omdat behalve Tjeu wij weinig of niets wisten van Vincent de Paul, was onze eerste activiteit een Vincent Leergang, een serie van vijf middagen over Vincent de Paul - zijn tijd, zijn leven en zijn werk. Wiel Bellemakers cm was een van de inleiders. Meer dan 40 mensen uit Nijmegen en omgeving bezochten deze leergang. Later volgden Tilburg en Maastricht.

Vincentiaans charisma

In de leergang leerden we dat vincentiaans charisma twee pijlers heeft. De ene pijler heet 'caritas', de affectieve en effectieve ondersteuning van mensen in armoede en nood. De tweede pijler heet 'missie', het verstaan en doorgeven van de bevrijdende boodschap van het evangelie. De brug die beide pijlers verbindt, heet vorming en scholing. Met seminaries, conferenties, coaching wilde Vincent bijdragen aan de ontwikkeling van mensen en daarmee aan de kwaliteit van het vincentiaans werk.

Eerste plannen

Aanvankelijk stonden ons vooral actieplannen voor ogen zoals een sociaal restaurant, een 2ehands boeken- en kledingwinkel en een open Kersthuis. Omdat Tjeu en ik verbonden zijn aan een parochie die volop sociale projecten organiseert, leek het zinniger om de activiteiten van de parochie te ondersteunen dan zelf nieuwe diaconale projecten te beginnen. Bovendien bleek Nijmegen sowieso rijk aan sociale initiatieven en organisaties. Dus samenwerken werd het adagium.

Accentverschuiving

Omdat caritas volop in stad en buurt aanwezig was, gingen we ons meer concentreren op de missie- en vormingskant van het vincentiaans charisma. Zo organiseerden we – eveneens in de lijn van Vincent – Dinsdagconferenties. Dit zijn kleinschalige interactieve bijeenkomsten over oude en nieuwe bronnen van spiritualiteit. Inmiddels zijn er een kleine honderd Dinsdagconferenties geweest. Weer later organiseerden we de masterclass '*Inspireren en Dienen*', een leergang over vincentiaans leiderschap, die we inmiddels drie keer hebben uitgevoerd. Het accent van onze activiteiten verschoof van aanvankelijk de caritaskant, meer naar de missiekant met een accent op vorming & ontwikkeling.

Sociale praktijk

Uiteraard hielden we voeling met de sociale praktijk. Sommigen van ons waren bestuurlijk betrokken bij gehandicaptenzorg, kledingbank of bij een Vincentiusvereniging. Maar ook praktisch organiseerden we activiteiten als een 'diner diakonie' samen met de parochie, de stille wake voor de later vermoorde Jezuïet Frans van der Lugt of hielpen we bij de kledingbank voor hulp aan vluchtelingen in Heumensoord. We huurden een werkkamer bij Vincentius Nijmegen waar we onze overleggen hielden en bezoekers ontvingen. Zo hebben we daar Joe Agostino cm, internationaal coördinator Internationale Vincentiaanse Familie ontvangen, Renato Lima de Oliveira, president Internationale Vincentiusverenigingen en Tomaž Mavrič cm, algemeen overste.

Bezoek Tomaz Mavric cm, algemeen overste cm, op 4 april 2018. V.l.n.r. Tjeu van Knippenberg, Tomaz Mavrič

Secularisatie

Een groot vraagstuk van onze tijd is secularisatie. Recent SCP-onderzoek concludeert dat *'Nederland geen gelovig land meer is. Atheïsten en agnosten vormen inmiddels een meerderheid onder de bevolking. Religieuze groepen zijn nu minderheden in Nederland* (Sociaal en Cultureel Planbureau, maart 2022). Voor Vincent de Paul zijn bijbel en katholieke traditie de grote inspiratiebronnen en richting gevers voor zijn werk. Wat is nog de grond en de kracht van de vincentiaanse beweging als de verbinding met christelijke bronnen wegvalt?

Verbroken verbinding

In onze tijd lijkt de verbinding tussen 'hemel' en 'aarde' verbroken. Het van generatie op generatie doorgeven van christelijk gedachtegoed als bron van kracht en richting van leven is verleden tijd. Ter illustratie. Enige tijd terug namen we in onze parochie het initiatief om kinderen van onze vrijwilligers – nu volwassen dertigers en veertigers – uit te nodigen voor een gesprek over vragen als: hoe kijk jij aan tegen het geloof en de kerk van jouw ouders? welke waarden zijn voor jou van belang? Ongetwijfeld maakten we fouten maar het contact met de jongere generaties kwam niet echt tot leven. Dat roept veel vragen op. Waarom, waardoor? Wat in kerk en christendom heeft daaraan bijgedragen? Wat in cultuur en welvaart heeft daaraan bijgedragen? Stellen we de juiste vragen?

Levens- en wereldbeschouwing

Pasklare antwoorden op deze vragen hebben we niet maar gaande de tijd hebben we sporen van richting gevonden. Die richting verwijst naar vragen die mensen van oudsher hebben bezig gehouden. Geen antwoorden dus maar vragen. Wie ben ik? Waar kom ik vandaan? Is er iets na de dood? Wat maakt gelukkig? Waarom is er oorlog, verdriet en ellende? Welke ervaringen hebben voorgaande generaties opgedaan, welke sporen van antwoorden hebben zij gevonden? Het zijn vragen van alle tijden en culturen die bouwstenen vormen van een levens- en wereldbeschouwing.

In gesprek

Gaandeweg merkten wij hoe graag mensen met elkaar in gesprek gaan over dit soort basale vragen. In wie of wat geloof ik? Op wie of wat hoop ik? Aan wie of wat geef ik mijn beste krachten? Dit spoor van levensbeschouwelijke verkenningen hebben wij de afgelopen periode opnieuw opgepakt en verder ontwikkeld. Ter illustratie twee projecten: *'Mijn Kijk op het Leven'* en *'Generatie17'*.

Mijn Kijk op het Leven

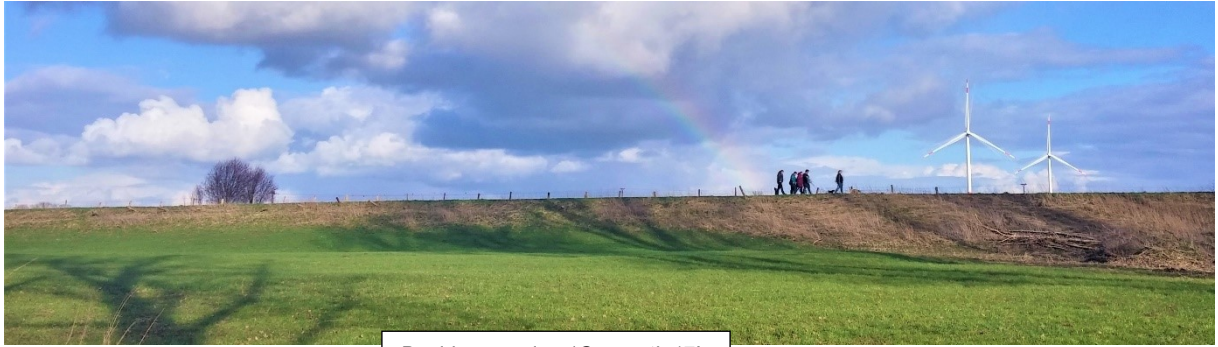
'Mijn Kijk op het Leven' is een project dat wij hebben uitgevoerd met *Dichterbij*, een zorginstelling voor mensen met een verstandelijke beperking en hun verwanten. Begeleiders gaan met bewoners in gesprek over hun kijk op het leven. Aan de basis van het project staan drie begrippen: wonen (ruimte), reizen (tijd) en waarden (transcendentie). Ook een ROC-school heeft dit project uitgevoerd. In mijn woonkamer staat nog steeds het papieren huisje, dat ik kreeg van ROC-leerling Lisa, met een wens voor haar opa. De Mijn Kijk-handleiding willen we de komende tijd verbreden naar andere doelgroepen.

Het 'Mijn Kijkhuisje' van Lisa

Generatie17

Ook voor project *'Generatie17'* is levensbeschouwing het verbindende thema. In vijf kleinschalige groepen (4-7 mensen) gaan mensen met elkaar in gesprek. Elke groep heeft een eigen invalshoek. Zo is er bijvoorbeeld de groep *'ReliBio'*, een groep waarin mensen hun eigen levensbeschouwelijke biografie verkennen: uit wat voor gezin kom ik? welke waarden heb ik meegekregen? welke keuzes heb ik gemaakt? waar sta ik nu? wie of wat inspireert mij? De groepen zijn in najaar 2021 gestart en alle zijn met een nieuwe periode verlengd.

Beeld van project 'Generatie17'

Tot slot

Secularisatie vraagt in onze ogen om weer terug te gaan naar bronnen en basisvragen. Pasklare antwoorden zijn er niet maar er zijn bronnen en mensen. Er zijn bronnen waarvan de christelijke, mits ontdaan van scheefgroei en grauwsluiers, parels van inspiratie kunnen zijn. Er zijn mensen die als reisgenoten langer of korter met elkaar op weg willen gaan. We zijn uitgenodigd bewust te leven en mee te bouwen aan de schepping zoals door God bedoeld. Hieraan een vernieuwende impuls geven in onze seculiere tijd, is wat ons als Vincent de Paul Center NL voor ogen staat.